

Βρυξέλλες, 14 Νοεμβρίου 2024
(OR. en)

14697/24

LIMITE

SAN 601

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων – Έγκριση

1. Στις 28 Αυγούστου 2024 η Προεδρία υπέβαλε στην Ομάδα «Δημόσια υγεία» σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων¹.
2. Διάφορες συναντήσεις για τα θέματα αυτά, μεταξύ των οποίων η διάσκεψη υψηλού επιπέδου για τη μεταμόσχευση στις 11 Ιουλίου 2024 και η άτυπη σύνοδος των υπουργών Υγείας στις 24-25 Ιουλίου 2024, τροφοδότησαν το σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου.
3. Η ομάδα «Δημόσια υγεία» εξέτασε το σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου κατά τις συνεδριάσεις της στις 9 Σεπτεμβρίου και στις 14 Οκτωβρίου 2024.
4. Μετά από άτυπη γραπτή διαβούλευση που ολοκληρώθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2024, η Ομάδα «Δημόσια υγεία» κατέληξε σε συμφωνία επί του συμβιβαστικού κειμένου της Προεδρίας για τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος.

¹ 12789/24

5. Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων καλείται:

- να επιβεβαιώσει τη συμφωνία που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας επί του σχεδίου συμπερασμάτων του Συμβουλίου ως έχουν στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος·
- να το υποβάλει στο Συμβούλιο (EPSCO) προς έγκριση κατά τη σύνοδό του στις 3 Δεκεμβρίου 2024.

Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων

Εισαγωγή

Χάρη στην πρακτική της δωρεάς ανθρώπινων οργάνων για μεταμόσχευση έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην υγειονομική περίθαλψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς αποτελεί λύση για τη θεραπεία ασθενών με οργανική ανεπάρκεια τελικού σταδίου, βελτιώνοντας έτσι αισθητά τους δείκτες που αφορούν την ποιότητα ζωής και την υγεία τους, στη δε περίπτωση νεφροπάθειας τελικού σταδίου προσφέρει μια οικονομικά αποδοτική εναλλακτική λύση έναντι άλλων θεραπειών. Ειδικότερα, οι προσπάθειες συνεργασίας της Ένωσης, ιδίως μέσω του νομοθετικού πλαισίου και του σχεδίου δράσης σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων (2009-2015)¹, έχουν ενισχύσει το τοπίο όσον αφορά τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων, με αποτέλεσμα να αυξηθούν τα ποσοστά δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων και να βελτιωθεί η ποιότητα και η ασφάλεια των οργάνων για κλινική χρήση. Παρά τα επιτεύγματα αυτά, η ζήτηση για μεταμόσχευση οργάνων εξακολουθεί να αυξάνεται, λόγω της συνεχιζόμενης επιβάρυνσης που προκύπτει από μη μεταδιδόμενες ασθένειες σε προχωρημένο στάδιο και από τη γήρανση του πληθυσμού. Η κατάσταση αυτή καταδεικνύει την επιτακτική ανάγκη για συνεχείς και ενισχυμένες προσπάθειες όσον αφορά τις πρακτικές δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων σε όλα τα κράτη μέλη. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τη διαμόρφωση της πολιτικής τους στον τομέα της υγείας και την οργάνωση και παροχή υγειονομικών υπηρεσιών και ιατρικής περίθαλψης, η δωρεά οργάνων από νεκρούς και ζώντες δότες γίνεται εθελοντικά και χωρίς αμοιβή και θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή του αλτρουισμού εκ μέρους του δότη. Η εθελοντική και μη αμειβόμενη δωρεά συμβάλλει στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και στην προστασία των πλέον ευάλωτων ατόμων στην κοινωνία. Συμβάλλει επίσης σε υψηλά πρότυπα ασφάλειας και, ως εκ τούτου, στην προστασία της ανθρώπινης υγείας, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη του κοινού στα συστήματα δωρεάς.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Σχέδιο δράσης σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων (2009-2015): ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών {COM(2008) 818 final} {SEC(2008) 2956} {SEC(2008) 2957} (COM/2008/0819 final)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ΟΤΙ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 168 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, πρέπει να εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου, η δε Ένωση πρέπει να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στον τομέα της δημόσιας υγείας και, εν ανάγκη, να στηρίζει τη δράση τους.
2. Με την οδηγία 2010/45/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας των ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση² θεσπίζονται κανόνες για την εξασφάλιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας των ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση στο ανθρώπινο σώμα, ώστε να διασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας.
3. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράμμισε τη σημασία της ανάληψης δράσης για τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων μέσω της έγκρισης των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του 2007³ και του 2012⁴ σχετικά με τη δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων.

² ΕΕ L 207 της 6.8.2010, σ. 14

³ https://ec.europa.eu/health/ph_threats/human_substance/documents/organs_council15332_en.pdf

⁴ ΕΕ C 396 της 21.12.2012, σ. 12

4. Το 2007 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων⁵ και ενέκρινε επίσης σχέδιο δράσης της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων για την περίοδο 2009-2015⁶. Επιπλέον, από το 2010 η Επιτροπή έχει δρομολογήσει σειρά κοινών δράσεων και έργων στον τομέα της δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων⁷.
5. Η Ευρωπαϊκή Διεύθυνση για την ποιότητα των φαρμάκων και της υγειονομικής περίθαλψης (EDQM) του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει συνεισφέρει σημαντικά σε αυτόν τον τομέα, διασφαλίζοντας τα θεμελιώδη δικαιώματα και τον σεβασμό του ανθρώπινου σώματος, αποτελώντας σημείο αναφοράς για τη νομοθεσία και τις επαγγελματικές πρακτικές, διευκολύνοντας την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ χωρών και θεσμικών οργάνων, παρακολουθώντας δραστηριότητες για λόγους διαφάνειας και συγκριτικής αξιολόγησης σε διεθνές επίπεδο, και αναπτύσσοντας πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας μέσω της περιοδικής έκδοσης του οδηγού για την ποιότητα και την ασφάλεια των οργάνων προς μεταμόσχευση.

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων: ενέργειες πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ {SEC(2007) 704} {SEC(2007) 705} (COM/2007/0275 final).

Στην ανακοίνωση, η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, η εμπορία και οι ελλείψεις οργάνων επισημαίνονται ως οι βασικές προτεραιότητες.

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Σχέδιο δράσης σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων (2009-2015): ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών {COM(2008) 818 final} {SEC(2008) 2956} {SEC(2008) 2957} (COM/2008/0819 final)

Το σχέδιο δράσης καθορίζει μέτρα για την αύξηση της διαθεσιμότητας οργάνων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της προσβασιμότητας, της ποιότητας και της ασφάλειας των συστημάτων μεταμοσχεύσεων.

⁷ Κοινή δράση για τις αμοιβαίες ανταλλαγές σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων: Βελτίωση και ανάπτυξη προγραμμάτων δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων από νεκρούς δότες — MODE (2010-2012).

Κοινή δράση σχετικά με την επίτευξη συνολικού συντονισμού στη δωρεά οργάνων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση — ACCORD (2012-2015): στόχος η δημιουργία μοντέλου για την κοινοχρησία δεδομένων σε υπερεθνικό επίπεδο όσον αφορά τη δωρεά οργάνων και την πρακτική συνεργασία μεταξύ χωρών της ΕΕ.

Κοινή δράση για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής οργάνων που δωρίζονται στα κράτη μέλη της ΕΕ — FOEDUS (2013-20016): δημιουργία πλατφόρμας για τη διαχείριση των διασυνοριακών ανταλλαγών οργάνων (βλ. παράγραφο 2.1 της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τη μεταμόσχευση).

EDITH (2017-2020) — Έργο που εστιάζει σε διάφορες πρακτικές δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων

BRAVEST (2022-2024) — Έργο για τη βελτίωση της πρόσβασης στη μεταμόσχευση και των αποτελεσμάτων στους λήπτες μοσχευμάτων.

6. Με το ψήφισμα της Μαδρίτης του 2011 περί δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων, το οποίο προέκυψε από την τρίτη παγκόσμια διαβούλευση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων, διακηρύχθηκε η εθνική ευθύνη για την κάλυψη των αναγκών των ασθενών, με γνώμονα τις αρχές του ΠΟΥ, και οι κυβερνήσεις και οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας κλήθηκαν να επιδιώξουν την αυτάρκεια όσον αφορά τη μεταμόσχευση και να μεγιστοποιήσουν τη διαθεσιμότητα οργάνων προς μεταμόσχευση, δίνοντας προτεραιότητα στη δωρεά από νεκρούς δότες⁸.
7. Στόχος του σχεδίου δράσης της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων (2009-2015) ήταν να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την αντιμετώπιση του κρίσιμου ζητήματος της έλλειψης οργάνων και να βελτιωθεί η ποιότητα και η ασφάλεια των οργάνων για μεταμόσχευση. Στο σχέδιο περιγράφονταν δέκα ενέργειες προτεραιότητας, οι οποίες ομαδοποιούνταν βάσει τριών επιδιώξεων: αύξηση της διαθεσιμότητας οργάνων, βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της προσβασιμότητας των συστημάτων μεταμοσχεύσεων και βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας. Τα βασικά μέτρα περιλάμβαναν τον διορισμό συντονιστών δοτών μοσχευμάτων στα νοσοκομεία, την προώθηση προγραμμάτων για τη βελτίωση της ποιότητας και την προαγωγή της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών. Με την πρωτοβουλία δόθηκε επίσης έμφαση στη σημασία της επικοινωνίας των δοτών με τις οικογένειές τους προκειμένου να αυξηθούν τα ποσοστά δωρεάς οργάνων, ενθαρρύνθηκε δε η κινητικότητα των ασθενών και των δοτών σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να εξασφαλίζεται καλύτερη κατανομή οργάνων.
8. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/522 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24^{ης} Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος σχετικά με τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας [Πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health)] για την περίοδο 2021-2027⁹ αποσκοπεί στη βελτίωση και την προαγωγή της υγείας στην Ένωση ώστε να μειωθεί η επιβάρυνση από μεταδοτικές και μη μεταδοτικές νόσους, με τη στήριξη της προαγωγής της υγείας και της πρόληψης των ασθενειών, με τη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας, με την προώθηση υγιεινών τρόπων ζωής και με την προώθηση της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη.

⁸ The Madrid Resolution on Organ Donation and Transplantation: national responsibilities in meeting the needs of patients, guided by the WHO principles (Ψήφισμα της Μαδρίτης περί δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων. Οι εθνικές ευθύνες για την ικανοποίηση των αναγκών των ασθενών, καθοδηγούμενες από τις αρχές του ΠΟΥ). (2011) Transplantation; 91, Suppl 11, S29- S31.

<https://doi.org/10.1097/01.tp.0000399131.74618.a5>.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/522 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος σχετικά με τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας [Πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health)] για την περίοδο 2021-2027 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 282/2014. (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 1).

9. Στο ψήφισμα 77.4 της Παγκόσμιας Συνέλευσης Υγείας με τίτλο «Αύξηση της διαθεσιμότητας, της πρόσβασης με δεοντολογικό τρόπο και της εποπτείας της μεταμόσχευσης ανθρώπινων κυττάρων, ιστών και οργάνων»¹⁰, που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2024, καλούνται τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν δραστηριότητες παρακολούθησης δωρεών, μεταμοσχεύσεων και μοσχευμάτων στα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης κατά τρόπο ώστε η δωρεά από νεκρό δότη να θεωρείται συστηματικά ως επιλογή στο τέλος της ζωής και ώστε η μεταμόσχευση να ενσωματώνεται στο φάσμα της φροντίδας των ασθενών· να αναπτύξουν τη δωρεά από νεκρούς δότες στο μέγιστο θεραπευτικό δυναμικό της και να προστατεύουν τους ζώντες δότες· να λάβουν μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης σε θεραπείες μεταμόσχευσης· να βελτιώσουν την εποπτεία των πρακτικών και να προωθήσουν την καινοτομία στον τομέα. Καλείται δε η Γραμματεία του ΠΟΥ να στηρίζει τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, μέσω της ανάπτυξης μιας παγκόσμιας στρατηγικής για τη μεταμόσχευση, η οποία έχει προγραμματιστεί να παρουσιαστεί στην Παγκόσμια Συνέλευση Υγείας του 2026.
10. Στη δήλωση του Santander με τίτλο «Προς μια παγκόσμια σύγκλιση για τη μεταμόσχευση: επάρκεια, διαφάνεια και εποπτεία»¹¹ διατυπώνονται συστάσεις υψηλού επιπέδου με στόχο τη βελτίωση της περίθαλψης των ασθενών, την επίτευξη προόδου ως προς την επάρκεια στις μεταμοσχεύσεις, τη διασφάλιση της διαφάνειας και της εποπτείας των πρακτικών, και την ενίσχυση της πρόληψης της εμπορίας ανθρώπων για την αφαίρεση οργάνων, καθώς και για άλλες ουσίες ανθρώπινης προέλευσης.

¹⁰ https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA77/A77_R4-en.pdf

¹¹ https://esot.org/wp-content/uploads/2023/11/SantanderStatement_FINALVERSION.pdf

ΦΡΟΝΕΙ ΟΤΙ

11. Η μεταμόσχευση οργάνων βελτιώνει σημαντικά την επιβίωση και την ποιότητα ζωής των ασθενών, συνιστά δε κρίσιμη παρέμβαση για τη διαχείριση της δημόσιας υγείας και των κοινωνικοοικονομικών επιβαρύνσεων που προκαλεί η οργανική ανεπάρκεια στην ΕΕ. Αυτό απαιτεί συνεχείς προσπάθειες για την ενίσχυση των συστημάτων δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων σε όλα τα κράτη μέλη, ενώ παράλληλα προστατεύεται και διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των υφιστάμενων δομών και συνεργασιών.
12. Το συνεργατικό περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί εντός της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω του νομοθετικού πλαισίου και του σχεδίου δράσης της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων για την περίοδο 2009-2015, έχει διαδραματίσει καίριο ρόλο προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος στις υπηρεσίες μεταμόσχευσης, όπως καταδεικνύεται από τη σημαντική αύξηση του αριθμού των δοτών οργάνων και των μεταμοσχεύσεων, τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά την περίοδο εφαρμογής του σχεδίου δράσης.
13. Οι αυξήσεις που παρατηρήθηκαν σε διάφορους τύπους μεταμοσχεύσεων οργάνων κατά την περίοδο εφαρμογής του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την περίοδο 2009-2015, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης κατά 16 % των μεταμοσχεύσεων τόσο νεφρών όσο και ήπατος, της αύξησης κατά 10 % των μεταμοσχεύσεων καρδιάς, της αύξησης κατά 7 % των μεταμοσχεύσεων παγκρέατος και της σημαντικής αύξησης κατά 41 % των μεταμοσχεύσεων πνεύμονα, αναδεικνύουν την επιτυχία των πρωτοβουλιών της ΕΕ για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων μεταμόσχευσης, με στόχο την αύξηση της επιβίωσης των ασθενών¹².

¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Εκτελεστικός Οργανισμός για τους Καταναλωτές, την Υγεία, τη Γεωργία και τα Τρόφιμα, Schoten, S., Coppen, R., Wiegers, T., Bouwman, R. & Friele, R. (2017). Study on the uptake and impact of the EU Action Plan on Organ Donation and Transplantation in the EU Member States — FACTOR Study (Μελέτη σχετικά με την υιοθέτηση και τον αντίκτυπο του σχεδίου δράσης της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων στα κράτη μέλη της ΕΕ — Μελέτη FACTOR). Υπηρεσία Εκδόσεων. <https://data.europa.eu/doi/10.2818/247136>

14. Παρά τα επιτεύγματα του σχεδίου δράσης της ΕΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των συνεχιζόμενων δυσκολιών των χωρών να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη ζήτηση για μεταμοσχεύσεις οργάνων, κυρίως συνεπεία της επιβάρυνσης λόγω μη μεταδοτικών νόσων, στο πλαίσιο δημογραφικών αλλαγών και κλιμακούμενου επιπολασμού των παραγόντων κινδύνου, της μεταβλητότητας της πρόσβασης σε θεραπείες μεταμόσχευσης σε όλα τα κράτη μέλη ή της ανάγκης να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των συστημάτων μεταμοσχεύσεων, όπως κατέστη εμφανές κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19¹³.
15. Η επιτυχία που σημειώνουν ορισμένα κράτη μέλη να αυξήσουν τις δωρεές οργάνων δεν συνεπάγεται πάντα την αύξηση του αριθμού των ασθενών που λαμβάνουν μοσχεύματα στα συγκεκριμένα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, η συνεργασία εντός της ΕΕ μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας για τη βελτίωση της κατάστασης.
16. Πολλοί είναι οι κρίσιμοι τομείς που χρήζουν περαιτέρω προσοχής: βελτίωση της διασυνοριακής δωρεάς και ανταλλαγής οργάνων, ενίσχυση των επαφών μεταξύ ομοτίμων για την αναβάθμιση των επιδόσεων των νοσοκομείων, ανταλλαγές των πλέον πρόσφατων επιστημονικών ευρημάτων, ανάπτυξη συμφωνιών και πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ για την αριστεία στον τομέα των μεταμοσχεύσεων, και βελτίωση της συλλογής και κοινοχρησίας δεδομένων σχετικά με τα αποτελέσματα μετά τη μεταμόσχευση, με παράλληλη προστασία και διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των υφιστάμενων δομών και συνεργασιών.

¹³ Eurotransplant. (2023). Ετήσια έκθεση 2023.

https://www.eurotransplant.org/wp-content/uploads/2024/06/ETP_AR2023_LowRes.pdf

17. Η πανδημία COVID-19 κατέδειξε τα διαφορετικά επίπεδα ανθεκτικότητας και ευπάθειας μεταξύ των κρατών μελών, σε συνδυασμό με σημαντική μείωση κατά 17 % της δωρεάς οργάνων από νεκρούς δότες από το 2019 έως το 2020¹⁴. κατέδειξε επίσης την επείγουσα ανάγκη για ενισχυμένη ετοιμότητα των συστημάτων υγείας και για στήριξη των δραστηριοτήτων δωρεάς οργάνων κατά τη διάρκεια παγκόσμιων κρίσεων στον τομέα της υγείας.
18. Η πρόσφατη περίπτωση όπου 50 000 άτομα στην ΕΕ βρίσκονταν σε αναμονή για μεταμόσχευση από τα τέλη του 2023¹⁵, σε συνδυασμό με το ότι η διαθεσιμότητα οργάνων αποτελεί ζήτημα ζωής και θανάτου για πολλούς ασθενείς, ιδίως στην περίπτωση ζωτικών οργάνων όπως το ήπαρ, η καρδιά και οι πνεύμονες, καθιστά σαφή την επείγουσα ανάγκη να αυξηθούν τα ποσοστά δωρεάς οργάνων και να βελτιωθούν τα συστήματα μεταμοσχεύσεων ώστε να σωθούν περισσότερες ζωές.
19. Η μεταμόσχευση προσφέρει θεραπεία που σώζει ζωές και βελτιωμένη ποιότητα ζωής για ασθενείς με οργανική ανεπάρκεια τελικού σταδίου, μπορεί δε να αποτελέσει μια οικονομικά αποδοτική λύση σε σύγκριση με άλλες θεραπείες, όπως η μακροχρόνια αιμοκάθαρση, μειώνοντας έτσι σημαντικά τις δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης και συμβάλλοντας στην οικονομική ανθεκτικότητα των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης εντός της ΕΕ.
20. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των μεταμοσχεύσεων είναι σημαντικά μικρότερες από εκείνες άλλων θεραπειών, ειδικότερα στο πλαίσιο της αιμοκάθαρσης και της νεφρικής ανεπάρκειας· αυτό αναδεικνύει τα ευρύτερα κοινωνικά οφέλη από την ενίσχυση των προσπαθειών υπέρ της μεταμόσχευσης.
21. Ο ΠΟΥ τάσσεται υπέρ της αυτάρκειας όσον αφορά τις μεταμοσχεύσεις, ως κρίσιμου παράγοντα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν οι μη μεταδοτικές νόσοι στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, και τονίζει τη σημασία της μεγιστοποίησης των θεραπευτικών δυνατοτήτων των δωρεών από νεκρούς δότες, παράλληλα με τις προσπάθειες για πρόληψη των μη μεταδοτικών νόσων και της εξέλιξής τους.

¹⁴ Organ donation during the COVID-19 pandemic (Δωρεά οργάνων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19) Ahmed, Ola et al. American Journal of Transplantation, Volume 20, Issue 11, 3081 – 3088 <https://www.amjtransplant.org/article/S1600-6135%2822%2921554-8/fulltext>

¹⁵ Ευρωπαϊκή Διεύθυνση για την ποιότητα των φαρμάκων και της υγειονομικής περίθαλψης του Συμβουλίου της Ευρώπης (EDQM). Newsletter transplant: international figures on donation and transplantation 2024. ISSN: 2171-4118 / NIPO: 691-15-002-5 <https://freepub.edqm.eu/publications/PUBSD-87/detail>

22. Η Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης για την εμπορία οργάνων και τον μεταμοσχευτικό τουρισμό, η οποία εγκρίθηκε το 2008¹⁶ και επικαιροποιήθηκε το 2018¹⁷, παρέχει δεοντολογική καθοδήγηση στους επαγγελματίες και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους προτρέπει να μεγιστοποιήσουν και να μοιραστούν ισότιμα τα οφέλη της μεταμόσχευσης σύμφωνα με αντικειμενικούς, αμερόληπτους, τεκμηριωμένους βάσει στοιχείων και διαφανείς κανόνες, με γνώμονα κλινικά κριτήρια και πρότυπα δεοντολογίας.
23. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2007) τονίστηκε η σχέση μεταξύ της έλλειψης οργάνων και του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπινων οργάνων (παράγραφος 7), ενώ η εκτελεστική επιτροπή του ΠΟΥ, στο ψήφισμά της 154/7 (2024), δήλωσε ότι η ανεπαρκής πρόσβαση σε θεραπείες μεταμόσχευσης είναι ένα από τα βαθύτερα αίτια της εμπορίας. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπινων οργάνων¹⁸ (που εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2015 και τέθηκε σε ισχύ τον Μάρτιο του 2018) εξετάζει επίσης τη διασύνδεση μεταξύ της έλλειψης οργάνων και της εμπορίας ανθρώπινων οργάνων. Επιπλέον, η οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της καθορίζει ποινικές κυρώσεις για την εμπορία ανθρώπων με σκοπό την αφαίρεση οργάνων.
24. Οι καινοτόμες πρακτικές και οι τεχνολογικές εξελίξεις όσον αφορά τη διατήρηση και τη μεταμόσχευση οργάνων προσφέρουν ελπιδοφόρες οδούς για την επέκταση της δεξαμενής δοτών, τη βελτίωση των αποτελεσμάτων των μεταμοσχεύσεων και την αντιμετώπιση των περιορισμών των υφιστάμενων τρόπων θεραπείας· τούτο καταδεικνύει περαιτέρω την ανάγκη για συνεχείς επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα αυτό.
25. Η συνεχιζόμενη ανάγκη για μεταμοσχεύσεις αναδεικνύει τη σημασία της προώθησης ενός υποστηρικτικού νομικού, δεοντολογικού και λειτουργικού πλαισίου που θα ενθαρρύνει τη δωρεά οργάνων από νεκρούς και ζώντες δότες, θα ενισχύει την αποτελεσματικότητα και την προσβασιμότητα των συστημάτων μεταμοσχεύσεων και θα διασφαλίζει την ποιότητα και την ασφάλεια των πρακτικών μεταμόσχευσης σε ολόκληρη την ΕΕ.

¹⁶ Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης για την εμπορία οργάνων και τον μεταμοσχευτικό τουρισμό.

Transplantation 2008; 86(8):1013-8. doi: 10.1097/TP.0b013e318185ffc9.

¹⁷ Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης για την εμπορία οργάνων και τον μεταμοσχευτικό τουρισμό (έκδοση 2018).

Transplantation 2019;103(2): 218-219. doi: 10.1097/TP.0000000000002540.

¹⁸ <https://rm.coe.int/16806dca3a>

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

26. ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΝ θεσμικά, νομικά και δεοντολογικά πλαίσια για τη διευκόλυνση της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ένωσης, μεταξύ άλλων αντιμετωπίζοντας οικονομικούς φραγμούς και φραγμούς στις υποδομές, εφαρμόζοντας νομοθεσία που βασίζεται στις διάφορες λύσεις, όπως έχουν επιλέξει τα κράτη μέλη, και ενισχύοντας τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της εμπορίας οργάνων και της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την αφαίρεση οργάνων.
27. ΛΑΒΟΥΝ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ της δωρεάς οργάνων από νεκρούς δότες στο μέγιστο θεραπευτικό δυναμικό της, συμπεριλαμβάνοντας κατάλληλες πρωτοβουλίες με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, και δημιουργώντας και ενισχύοντας δίκτυα συντονιστών δοτών για την υποστήριξη του προορατικού εντοπισμού πιθανών δοτών οργάνων και της κατάλληλης υλοποίησης της πορείας δωρεάς από νεκρό δότη¹⁹.
28. ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΝ τον ρόλο των συντονιστών δοτών και άλλων επαγγελματιών στα νοσοκομεία, συμπεριλαμβανομένων της επείγουσας περίθαλψης, της εντατικής θεραπείας και της νευρολογίας, με ρόλο στον εντοπισμό και τη φροντίδα ασθενών ως πιθανών δοτών οργάνων, αναπτύσσοντας μια καλά διαρθρωμένη και εύρυθμη συνεργασία μεταξύ των πρωτοβουλιών μονάδων εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ)²⁰ και οργανισμών συντονισμού δοτών, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των δυνητικών δοτών που εντοπίζονται και να βελτιστοποιηθούν οι επιδόσεις στη διαδικασία δωρεάς.

¹⁹ Συμβούλιο της Ευρώπης. Ψήφισμα CM/Res(2015)11 σχετικά με τη δημιουργία εναρμονισμένων εθνικών μητρώων ζώντων δοτών με σκοπό τη διευκόλυνση της διεθνούς ανταλλαγής δεδομένων. <https://search.coe.int/cm?i=09000016805c2a78>

²⁰ Συμβούλιο της Ευρώπης. Ψήφισμα CM/Res(2015)10 σχετικά με τον ρόλο και την κατάρτιση των επαγγελματιών εντατικής θεραπείας στη δωρεά μετά θάνατον. <https://search.coe.int/cm?i=09000016805c2b4a>

29. ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ την εκπαίδευση και την κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα της υγείας και σε νέα θεραπευτικά πρωτόκολλα, ώστε να βελτιστοποιηθούν η αποτελεσματικότητα και η διάρκεια της διαδικασίας δωρεάς καθώς και η καταλληλότητα των οργάνων δοτών.
30. ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΥΝ, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες, την ανάπτυξη προγραμμάτων δωρεάς μετά τη διαπίστωση του κυκλοφορικού θανάτου (DCDD)²¹, ώστε να δοθεί σε περισσότερους ασθενείς η δυνατότητα δωρεάς οργάνων μετά θάνατον και να αυξηθεί η διαθεσιμότητα οργάνων για μεταμόσχευση.
31. ΝΑ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΟΥΝ τα προγράμματα δωρεάς οργάνων από ζώντες δότες σε ολόκληρη την αλυσίδα δωρεάς, για παράδειγμα διασφαλίζοντας τη διά βίου παρακολούθηση, και την προστασία του ζώντος δότη οργάνων από ιατρική και ψυχοκοινωνική άποψη, παρέχοντας συστηματικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή της δωρεάς εν ζωή με διαφανή και ολοκληρωμένο τρόπο και υπερβαίνοντας τα τεχνικά εμπόδια στη δωρεά οργάνων από ζώντες δότες (π.χ. βιολογική ασυμβατότητα), διασφαλίζοντας ότι οι δωρεές αυτές πραγματοποιούνται μόνο εντός των ορίων των εφαρμοστέων νόμων, διαδικασιών και προτύπων και δεν συνεπάγονται οικονομική ζημία για τον δότη, και προωθώντας μεγαλύτερη πρόθεση δωρεάς μέσω κατάλληλων διαδικασιών πρόσληψης και παροχής πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού της αρχής της εθελοντικής και μη αμειβόμενης δωρεάς.
32. ΝΑ ΑΥΞΗΣΟΥΝ τις συμφωνίες διασυνοριακής συνεργασίας για τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων εντός της ΕΕ, με παράλληλη αναγνώριση και σεβασμό των υφιστάμενων εύρυθμων μηχανισμών/πρωτοβουλιών συνεργασίας (π.χ. Eurotransplant, Scandiatransplant, South Alliance for Transplant, πλατφόρμα FOEDUS και διμερείς συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών), μεταξύ άλλων απελευθερώνοντας πλήρως το δυναμικό των συστημάτων αιμάτωσης οργάνων για τη διασφάλιση μεγαλύτερων χρόνων μεταφοράς και τη βελτιστοποίηση της χρήσης του περιορισμένου αριθμού διαθέσιμων οργάνων, και προωθώντας τη διεθνή ανταλλαγή δεδομένων κλινικών αποτελεσμάτων με σκοπό την αξιολόγηση και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων.

²¹ Συμβούλιο της Ευρώπης. Σύσταση CM/Rec(2022)3 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με την ανάπτυξη και τη βελτιστοποίηση προγραμμάτων για τη δωρεά οργάνων μετά τη διαπίστωση του κυκλοφορικού θανάτου, <https://rm.coe.int/0900001680a5a3e7>

33. ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΥΝ ολοκληρωμένα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας όσον αφορά τη δωρεά και την προμήθεια οργάνων, μεταξύ άλλων ενσωματώνοντας βασικές πληροφορίες σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση στα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών, στηρίζοντας τη συμμετοχή σε διαπιστευμένα προγράμματα κατάρτισης και καθιερώνοντας συνεχή κατάρτιση για ομάδες που συμμετέχουν στην ταυτοποίηση δοτών, την υποβολή εκθέσεων, τη διαχείριση, την προσέγγιση της οικογένειας και την ανάκτηση οργάνων.
34. ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΥΝ τη δημόσια εκπαίδευση που είναι προσαρμοσμένη στην ηλικία και τις ειδικές ανάγκες κάθε κοινού, καθώς και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων μέσω της εκπαίδευσης στα σχολεία, και τη συμμετοχή των μέσων ενημέρωσης, μεταξύ άλλων καταβάλλοντας προσπάθειες για επαφές με απομονωμένες ομάδες που απαιτούν διαφορετική προσέγγιση, καθώς και τη διαφάνεια στις διαδικασίες δωρεάς οργάνων από ζώντες και νεκρούς δότες, με σκοπό την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού.
35. ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΟΥΝ την περι- και μετεγχειρητική φροντίδα και την εκπαίδευση ασθενών που απευθύνεται σε ζώντες δότες και λήπτες μοσχευμάτων μέσω διεπιστημονικών ομάδων επαγγελματιών του τομέα της υγείας και οργανώσεων ασθενών ώστε να προληφθεί η απώλεια οργάνων, διασφαλίζοντας παράλληλα μια πολυεπιστημονική προσέγγιση με επίκεντρο τον ασθενή, καθώς και για να ενισχυθεί η ανάρρωση και να διασφαλιστούν η συναίνεση μετά από ενημέρωση και η κατανόηση των επιλογών θεραπείας για τους ασθενείς.
36. ΝΑ ΕΞΕΤΑΣΟΥΝ το ενδεχόμενο εξασφάλισης χρηματοδότησης για προγράμματα και έρευνα σχετικά με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής υποστήριξης της ΕΕ για υποδομές, εκπαίδευση, κατάρτιση, ψηφιοποίηση και έρευνα, καθώς και πολιτικές αποζημίωσης νοσοκομείων για τη διαχείριση των δοτών, την ανάκτηση οργάνων και τη διαχείριση δεδομένων σχετικά με την παρακολούθηση των δοτών.
37. ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ την ανταλλαγή επαγγελματιών του τομέα της υγείας μεταξύ των κρατών μελών ώστε να συζητούνται οι τεχνικές και επιχειρησιακές γνώσεις σχετικά με τα διάφορα προγράμματα δωρεάς και μεταμόσχευσης.

38. ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ τις ανισότητες που σχετίζονται με τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων, αναπτύσσοντας εθνικές στρατηγικές και δράσεις για τη στήριξη της καταχώρισης σε λίστες αναμονής για μεταμόσχευση, επανεξετάζοντας τις λίστες αναμονής και τα κριτήρια κατανομής, μειώνοντας τον μεγάλο χρόνο αναμονής για ασθενείς όπως οι ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένοι και παιδιατρικοί υποψήφιοι, και αναπτύσσοντας προγράμματα επικοινωνίας και εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες προσαρμοσμένες στις διάφορες κοινότητες.
39. ΝΑ ΣΤΗΡΙΞΟΥΝ τη διασυννοριακή μεταμόσχευση οργάνων αξιοποιώντας τις υφιστάμενες και μελλοντικές ψηφιακές υποδομές υγείας, ώστε να ενισχυθεί η πρωτογενής χρήση τυποποιημένων ηλεκτρονικών μητρώων υγείας και να καταστεί δυνατή η απρόσκοπτη πρόσβαση σε δεδομένα ασθενών σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.
40. ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΝ τις ερευνητικές δυνατότητες και να προωθήσουν τη δευτερογενή χρήση δεδομένων που υποστηρίζουν τη συγκριτική αξιολόγηση και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των εθνικών αρχών και των διορισμένων ανεξάρτητων ευρωπαϊκών οργανισμών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, ώστε να διασφαλίζεται η ορθή καταχώριση και ανάλυση των αποτελεσμάτων των μεταμοσχεύσεων, και να ενθαρρύνεται η ανταλλαγή και η ενοποίηση ανωνυμοποιημένων δεδομένων μεταξύ νοσοκομείων καθώς και η χρήση των μετρήσεων αποτελεσμάτων που αναφέρονται από ασθενείς (PROM) στο πλαίσιο ερευνητικών έργων για την αξιολόγηση της ποιότητας ζωής και της ευημερίας των ασθενών και των ζώντων δοτών τόσο πριν όσο και μετά τη μεταμόσχευση.
41. ΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΟΥΝ για τη βελτίωση της καταγραφής ασθενών με τελικού σταδίου ανεπάρκεια οργάνων σε συστήματα λιστών αναμονής για μεταμόσχευση, ώστε να παρέχεται ισότιμη πρόσβαση σε ασθενείς οι οποίοι χρειάζονται μεταμόσχευση οργάνων για να σωθεί η ζωή τους.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

42. ΝΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΕΙ το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων αξιοποιώντας τα επιτεύγματα που έχουν ήδη σημειωθεί και τις γνώσεις που έχουν ήδη αποκτηθεί από την εφαρμογή του υφιστάμενου σχεδίου δράσης, λαμβάνοντας υπόψη τις νομικές, δεοντολογικές και οργανωτικές διαφορές, τις προϋποθέσεις και τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τους διαθέσιμους πόρους, και λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι η ανάληψη δράσης στον τομέα της προαγωγής της υγείας και της πρόληψης των μη μεταδοτικών νόσων είναι σημαντική για τη μείωση της ζήτησης για μεταμόσχευση οργάνων. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να έχει ως στόχο:
- α) να τονιστεί μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή προκειμένου να τεθούν σαφείς και αποτελεσματικοί στόχοι με τη συμμετοχή επαγγελματιών, διοικητικών υπαλλήλων, πολιτικών και του ευρέος κοινού·
 - β) να ενισχυθούν η αμοιβαία μάθηση και η ανταλλαγή γνώσεων και να στηριχθούν οι χώρες που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις, μέσω κοινών συνεδριάσεων των αρμόδιων αρχών και με την ευρύτερη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και καινοτομιών στον τομέα της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων, συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα καινοτομιών που βελτιώνουν τις διαδικασίες συλλογής, διατήρησης και κατανομής, ώστε να μειωθούν οι περιπτώσεις αναβολής και απόρριψης δοτών και των οργάνων δοτών·
 - γ) να ενισχυθεί η διατομεακή συνεργασία μέσα από τον εντοπισμό ευκαιριών για μάθηση από παρακείμενα πεδία, όπως οι ιστοί και τα κύτταρα, ώστε να εμπλουτιστεί η βάση γνώσεων και πρακτικών του τομέα της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων·
 - δ) να στηριχθεί η ανάπτυξη συστημάτων δωρεάς μέσω της ανάδειξης και της αντιμετώπισης των αναγκών των χωρών που διαθέτουν λιγότερο ανεπτυγμένα συστήματα, προκειμένου να διασφαλιστεί δίκαιη πρόοδος σε ολόκληρη την ΕΕ·
 - ε) να δοθεί έμφαση στην υλοποίηση και τη βιωσιμότητα, με τη διασφάλιση μακροπρόθεσμου αντίκτυπου μέσω βιώσιμων επενδύσεων σε υποδομές ΤΠ και της σταθερής δέσμευσης όλων των εμπλεκόμενων μερών·

- στ) να διερευνηθούν νέοι τομείς που μπορούν να συμπεριληφθούν στο σχέδιο δράσης, όπως η επέκταση της DCDD για τις χώρες που αποφασίζουν να ακολουθήσουν την εν λόγω προσέγγιση, η βελτίωση των πλαισίων δωρεάς οργάνων από ζώντα δότη και η στήριξη των κρατών μελών ώστε να βελτιώσουν τις στρατηγικές επικοινωνίας για την ευαισθητοποίηση και την προώθηση της εκπαίδευσης του κοινού σε σχέση με τη δωρεά οργάνων·
- ζ) να προωθηθεί η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα των προγραμμάτων κατάρτισης σε ολόκληρη την ΕΕ, με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ευρωπαϊκής προσέγγισης για τα μικροδιαπιστευτήρια²² και με την προώθηση της συνεργασίας και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα της υγείας όσον αφορά τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων·
- η) να στηριχθούν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ΕΕΚ²³ στον ρόλο τους ως παρόχων διά βίου μάθησης, μεταξύ άλλων μέσω μικροδιαπιστευτηρίων και της μεταφοράς ερευνητικών αποτελεσμάτων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση·
- θ) να αντιμετωπιστούν ζητήματα ισότητας, διαφορετικότητας και συμπερίληψης, μεταξύ άλλων με την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τη φροντίδα μέσω εξατομικευμένων ενημερωτικών εκστρατειών για την ενημέρωση των μειονοτικών και ευάλωτων ομάδων, και νέων δοτών, και μέσω της διασφάλισης ότι οι υπηρεσίες μεταμόσχευσης καλύπτουν αποτελεσματικά όλα τα τμήματα της κοινωνίας·
- ι) να βελτιωθούν η ποιότητα και τα κλινικά αποτελέσματα μέσω της ανάπτυξης κοινών κατευθυντήριων γραμμών για την αξιολόγηση, τον έλεγχο και τη συγκριτική αξιολόγηση των επιδόσεων των νοσοκομείων, καθώς και μέσω της χρήσης της βιοεπαγρύπνησης για τη βελτίωση της ασφάλειας και της ποιότητας στη μεταμόσχευση οργάνων·
- ια) να ενισχυθεί η ενσωμάτωση της δωρεάς οργάνων στη φροντίδα ασθενών τελικού σταδίου, με παράλληλο σεβασμό των πρωταρχικών στόχων αποκατάστασης της υγείας και με προτεραιότητα την παρηγορητική φροντίδα στο τέλος του κύκλου ζωής, ενώ θα λαμβάνεται παράλληλα υπόψη η δυνατότητα δωρεάς οργάνων·

²² Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα 2022/C 243/02 (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 10).

²³ Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

ιβ) να βελτιστοποιηθούν η αποτελεσματικότητα και η χρηματοδότηση των μεταμοσχεύσεων, με την ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τη βελτιστοποίηση της αλυσίδας δωρεάς, την αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων και την ανάδειξη της οικονομικής αποδοτικότητας των προγραμμάτων μεταμόσχευσης, με στόχο τη στήριξη εθνικών επενδύσεων σε συστήματα μεταμοσχεύσεων·

ιγ) να επεκταθούν οι ευκαιρίες έρευνας σε τομείς όπως τα αποτελέσματα μετά τη μεταμόσχευση, η βελτιστοποίηση των δοτών, η διατήρηση των οργάνων και οι καινοτόμες θεραπευτικές τεχνολογίες, ώστε ο τομέας της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων να βελτιώνεται διαρκώς.

43. ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ την ανάπτυξη συστάσεων και κατευθυντήριων γραμμών από την EDQM, οι οποίες βοηθούν τα κράτη μέλη να βελτιώσουν το θεσμικό πλαίσιο και το πλαίσιο πολιτικής τους για τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων. Η κατάρτιση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών θα πρέπει να ενθαρρύνει τη συμμετοχή διαφόρων ομάδων ενδιαφερόμενων μερών, με στόχο τη δημιουργία υποστηρικτικών και αποτελεσματικών περιβαλλόντων για πρακτικές δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

44. ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΥΝ και ΝΑ ΣΤΗΡΙΞΟΥΝ τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σε δραστηριότητες δωρεάς και μεταμόσχευσης οργάνων. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, τη δημιουργία εθελοντικής πλατφόρμας συνεργασίας ή την ενίσχυση των ανταλλαγών μεταξύ των εθνικών αρμόδιων αρχών, τη διευκόλυνση της συνεργασίας, τη σύσταση και την ανάπτυξη υπηρεσιών μεταμόσχευσης οργάνων, προγραμμάτων ανταλλαγής οργάνων και προγραμμάτων αποδεκτών ασύμβατων αντιγόνων, καθώς και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών προκειμένου να αυξηθούν η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος των υπηρεσιών μεταμόσχευσης.
45. ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΟΥΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ τα εθνικά σημεία επαφής και τα κεντρικά συστήματα αναφοράς, ώστε να συλλέγονται και να διαδίδονται βασικές πληροφορίες για νομικά και πολιτικά μέτρα, με παράλληλο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των ατόμων στο πλαίσιο του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων. Οι προσπάθειες θα πρέπει να αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά τη δωρεά και τη μεταμόσχευση οργάνων, ιδίως για δραστηριότητες που εκτείνονται πέραν των εθνικών συνόρων, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την εμπορία ανθρώπινων οργάνων υπό το πρίσμα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εμπορία ανθρώπινων οργάνων²⁴, ενισχύοντας και βελτιώνοντας τους υφιστάμενους μηχανισμούς υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και σε συνεργασία με την EDQM, κατά περίπτωση.
46. ΝΑ ΣΤΗΡΙΞΟΥΝ την ανάπτυξη και την υλοποίηση, εντός του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, διεθνών συστημάτων συλλογής και ανταλλαγής δεδομένων υγείας τα οποία θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να εκπληρώνουν τα σχετικά καθήκοντα δημόσιου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας, όπως η διασφάλιση της υιοθέτησης εναρμονισμένων, δίκαιων και διαφανών υψηλών προτύπων ποιότητας και ασφάλειας στον τομέα της δωρεάς και της μεταμόσχευσης οργάνων.

²⁴ <https://rm.coe.int/16806dca3a>